

13.05.2012 – KATECHEZA 37: KTO MOŻE BYĆ ŚWIADKIEM BIERZMOWANIA?

W starożytności chrześcijańskiej sakramenty inicjacji chrześcijańskiej stanowiły nierozdzielalną jedność. Udzielano ich w czasie jednej celebracji liturgicznej. Powodowało to, że w naturalny sposób niektóre osoby pełniły różne funkcje. Na przykład tak zwany poręczyciel chrzcielny, czyli ten, który przedstawiał Kościołowi kandydata do chrztu i potem się nim opiekował, stawał się świadkiem bierzmowania. Taka praktyka obowiązywała w Kościele Zachodnim do IX wieku. Z chwilą odłączenia bierzmowania od chrztu pojawił się niezależny świadek bierzmowania. Pierwsze wzmianki o nim zapisane są w Pontyfikale Rzymskim z XIII wieku. O świadku bierzmowania mówił też Pontyfikał Rzymski z 1596 roku wydany po Soborze Trydenckim. Z dokumentów tych dowiadujemy się, że funkcję tę mogły pełnić osoby tej samej płci, co bierzmowany. Nie mogli to być jednak rodzice chrzestni. Tylko wtedy, gdy udzielano bierzmowania zaraz po chrzcie, chrzestny był jednocześnie świadkiem bierzmowania. Funkcji świadka nie mogli spełniać rodzice bierzmowanego i współmałżonkowie. Między bierzmowanym a świadkiem tworzyło się pokrewieństwo duchowe.

Zmiany dotyczące zadań i możliwości wyboru świadka bierzmowania dokonały się po reformie liturgicznej Soboru Watykańskiego II. Odnowione obrzędy najpierw jednoznacznie stwierdzają, że każdemu bierzmowanemu powinien towarzyszyć świadek. W czasie liturgii udzielania sakramentu świadek kładzie prawą rękę na ramieniu bierzmowanego i może także podać szafarzowi jego imię.

Ponieważ, przynajmniej od strony teologicznej, pragnie się wrócić do jedności bierzmowania z chrztem, dziś zaleca się, aby jeśli to możliwe funkcję świadka pełnił chrzestny. Instrukcja Episkopatu Polski zaleca dodatkowo, aby świadkami bierzmowania byli rodzice chrzestni: dla chłopców ojcowie, a dla dziewcząt matki. W ten sposób zwraca się uwagę na ważną rolę rodziców chrzestnych w życiu ochrzczonego. Podczas chrztu zobowiązywali się bowiem do pomocy rodzicom w chrześcijańskim wychowaniu dziecka. Ich obecność na bierzmowaniu może potwierdzać, że wykonują swoje zobowiązania.

Świadkami bierzmowania mogą być także rodzice kandydatów oraz inni przedstawiciele rodziny. Można wybrać również inne osoby spoza rodziny. Najważniejszym kryterium, jakie powinien spełniać świadek jest jego duchowe przygotowanie. Poza tym musi posiadać następujące przymioty: wystarczającą dojrzałość do pełnienia tej funkcji, przynależność do Kościoła katolickiego, przyjęcie wszystkich sakramentów inicjacji chrześcijańskiej oraz brak wykluczenia od życia sakramentalnego. Oznacza to, że np. osoby rozwiedzione i żyjące w nowym związku małżeńskim nie mogą być świadkami bierzmowania.

Do zadań świadka bierzmowania należy troska o to, aby bierzmowany postępował jak prawdziwy świadek Chrystusa i wiernie wypełniał obowiązki związane z tym sakramentem.